evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

SOCHAŘSTVÍ PALEOLITU

SOCHAŘSTVÍ PALEOLITU

VY_32_INOVACE_DVK1103

- Autor: Mgr. Jan Souček
- Vznik: 09/ 2012
- Téma: Pravěké umění
- Předmět: DVK / 1. ročník
- Anotace: Obrazová prezentace a charakteristika vývoje sochařství v období paleolitu

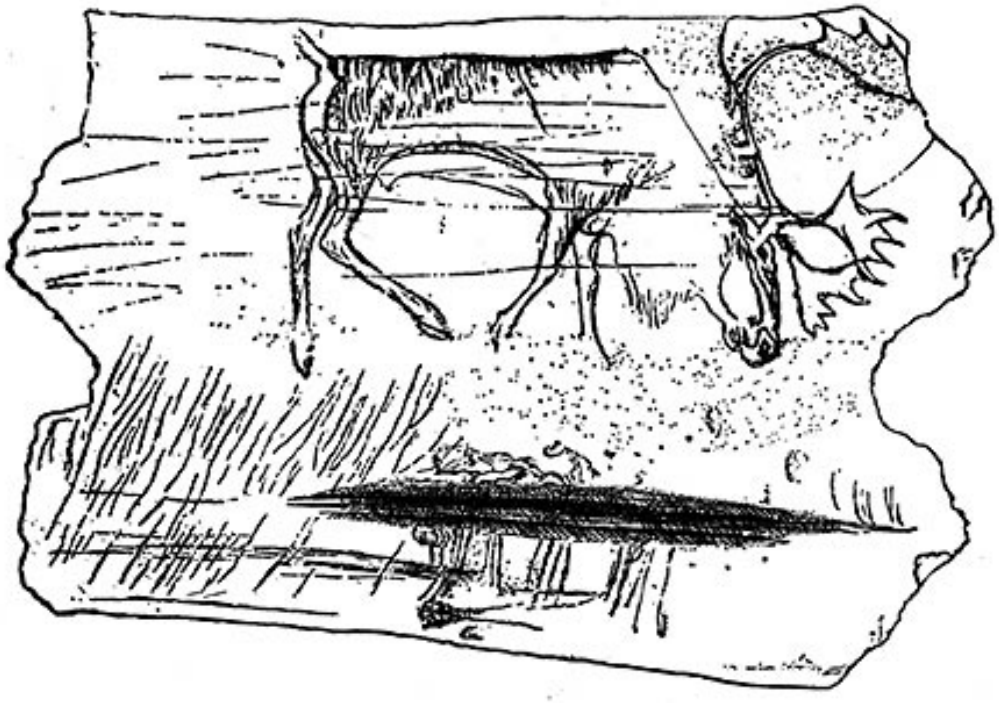

MALÉ SOŠKY ZVÍŘAT

ZE DŘEVA ČI KAMENE

RYTINY V KOSTI

REALISTICKÁ PODOBA
POSTUPNÁ STYLIZACE

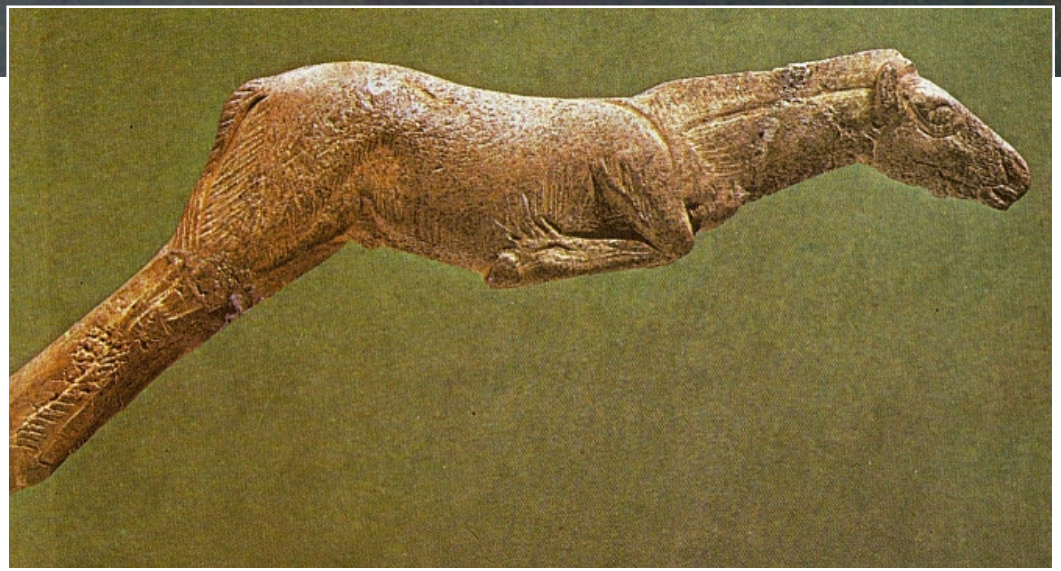

- Vrhač oštěpů z mamutího klu

- Náčelnická hůl

- Řezba bizona do kosti

5 Řezba bizona v sobím parohu, *nalezená v jeskyni La Madeleine ve Francii (muzeum v Saint-Germain-en-Laye). Neobvyklá poloha hlavy, která patrně naznačuje, že si zvíře olizuje bok, je odvozena z tvaru použitého kusu materiálu. Velikost 10 cm.*

- Řezba hyeny v kosti

Vrhač oštěpů se soškou Plížící se hyeny nalezený v skalní jeskyni La Madeleine v Tursacu, oblast Dordogne, Aquitaine, Francie. 10.7 cm. Magdalenská kultura. Dnes ji můžete vidět v Národním muzeu pravěku v Les Eyzies-de-TAYAC.

The Vogelherd Horse

Age: Around 30,000 BCE
Material: Mammoth ivory task
Vogelherd Cave,
Swabia, Germany

The Vogelherd Horse is one the most famous of man's earliest works of art from the Aurignacian period, being exceptionally accurately carved. It is generally thought to represent a stallion and there are engraved symbols, including cross marks and angular signs, on the back of the neck, as well as on the back and the left chest. These may represent "hunters" signs or killing points.

Wooly Mammoth

20,000 years old, discovered in August 2008;
Vogelherd Cave, Lonetal; Swabia, Germany

The Vogelherd Mammoth

Material: Mammoth ivory task

Mezi výtvory nejstarších umělců vynikají vedle výjevů rytých do vhodného kamene či mamutoviny především četná sošky žen – takzvané venuše. K nejznámějším nálezům u nás patří Věstonická venuše (vlevo nahoře)

VENUŠE

- MENŠÍ SOŠKY ŽEN
- ZDŮRAZNĚNÉ ZNAKY MATKY
  ŽENY - RODIČKY
  - UDRŽOVATELKY RODU
  (MATRIARCHÁT)
- KULTOVNÍ VÝZNAM
- OBDOBNÉ NÁLEZY
  PO CELÉ EVROPĚ
- OD PALEOLITU DO NEOLITU
  MLADŠÍ VÝRAZNĚ STYLIZOVANÉ

- *Sošky převážně nahých žen se zdůrazněním některých pohlavních znaků představují projevy kultu zabezpečující plodnost.*

- *Mají většinou výrazně modelovaná ňadra, boky a hýždě.*

- *Podobné sošky žen pocházejí z dalších nalezišť v v celé Evropě, od západní po východní.*

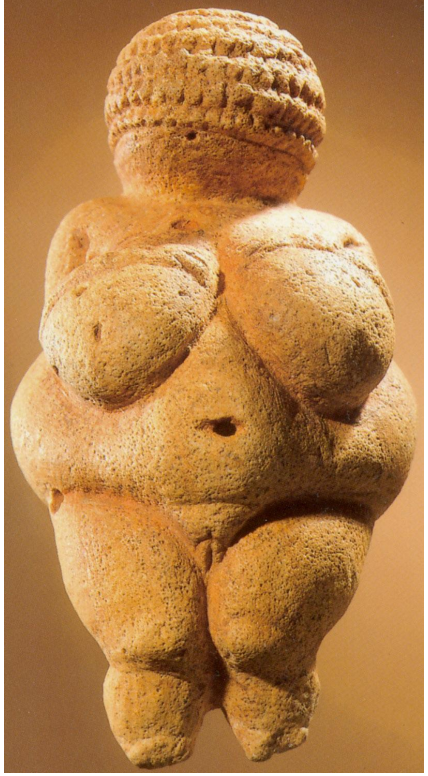

Venuše z Willendorfu

25 – 20 000 BC
Willendorf, Rakousko

Rytina ženy s rohem
23 – 20 000 BC
Laussel_Francie

Venuše z Lespugue
21 000 BC
Lespugue, Francie

Savignanská Venuše
okolo 20 000 BC
blízko Modeny, Itálie

Venuše z Hohle Fels

je asi šest centimetrů vysoká venuše vyřezaná z mamutí slonoviny, kterou v září 2008 objevili archeologové během vykopávek v jeskyni Hohler Fels Südfuß na Švábských Alpách v Schelklingenu.

Soška byla vyroben před nejméně 35.000 lety a pochází z nejnižších vrstev Aurignacienské kultury z období mladého paleolitu.

Soška se tak bezpečně stala nejstarším vyobrazením člověka a je jedním z nejstarších příkladů figurativního umění na celém světě.

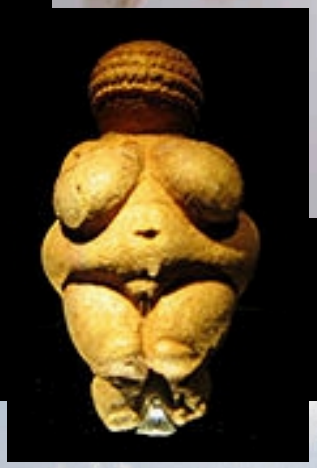

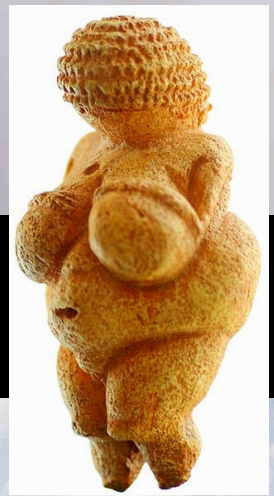

Venuše z Willendorfu

25 – 20 000 BC
Willendorf, Rakousko

The Venus of Lespugue

Age: Around 23,000 BCE
Material: Mammoth ivory task
Present Location:Musée de l'Homme in Paris (France)
Lespugue, Francie

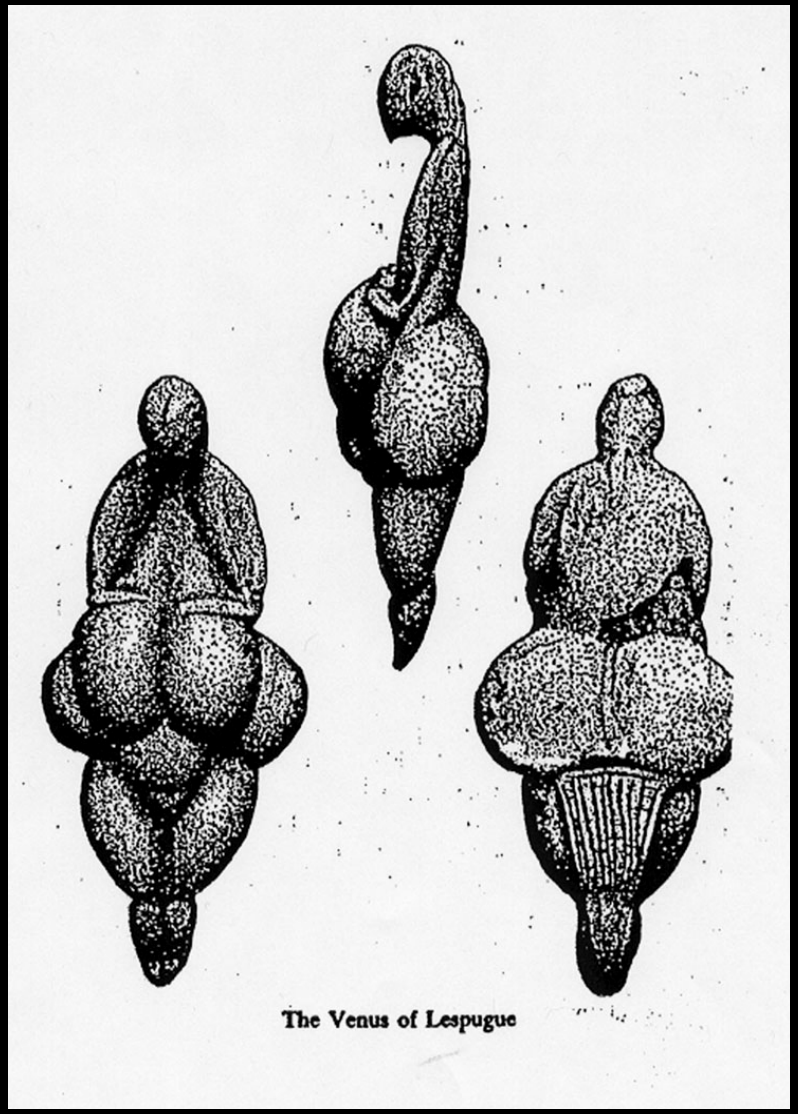

Venuše z Brassempouy

Age: Around 23,000 BCE
Material: Mammoth ivory task
Present Location:
Musée d'Archéologie Nationale
in Saint-Germain-en-Laye
(France)

Venuše z rohem

23 – 20 000 BC Laussel Francie

Venuše (Idol) z Mentonu

Francie

Venuše z Malty 22 – 20 000 BC
Malta, Sibiř, Rusko
Venuše z Gagarina nº 2, 3 - 20 000 BC?
Gagarino, Ukrajina

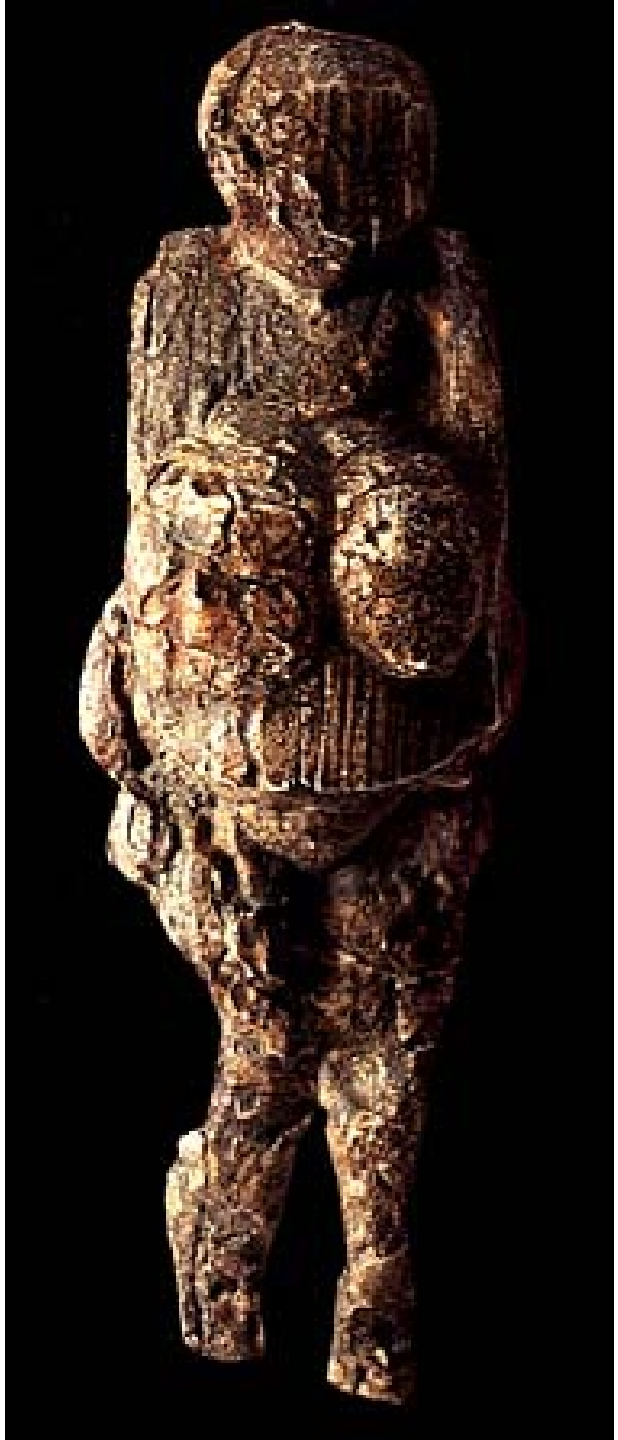

VĚSTONICKÁ VENUŠE

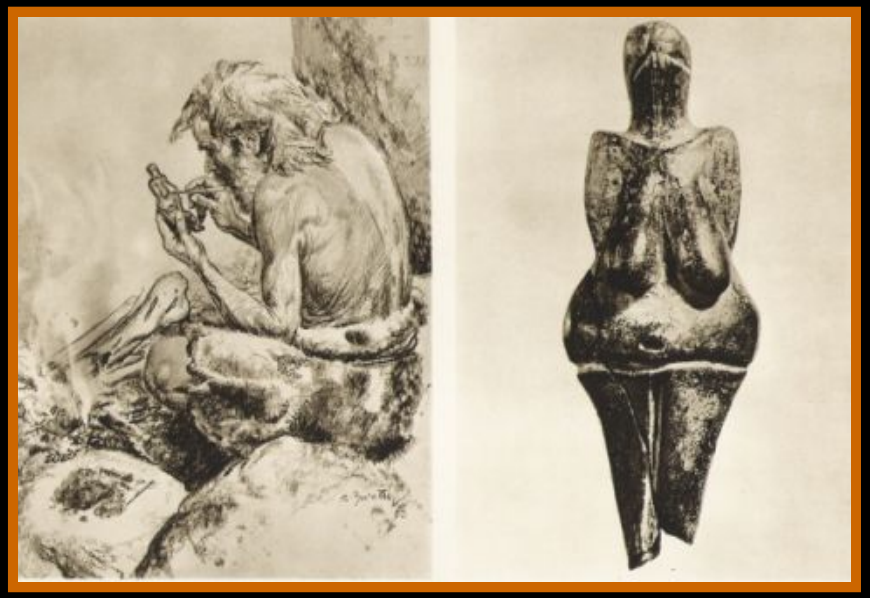

- *Jedenácticentimetrová soška z pálené hlíny byla objevena v místech 25-30 tisíc let starého sídliště lovce mamutů mezi Pavlovem a Dolními Věstonicemi.*

- *Slavná plastika představuje první doklad znalosti technologie vypalování hlíny na světě.*

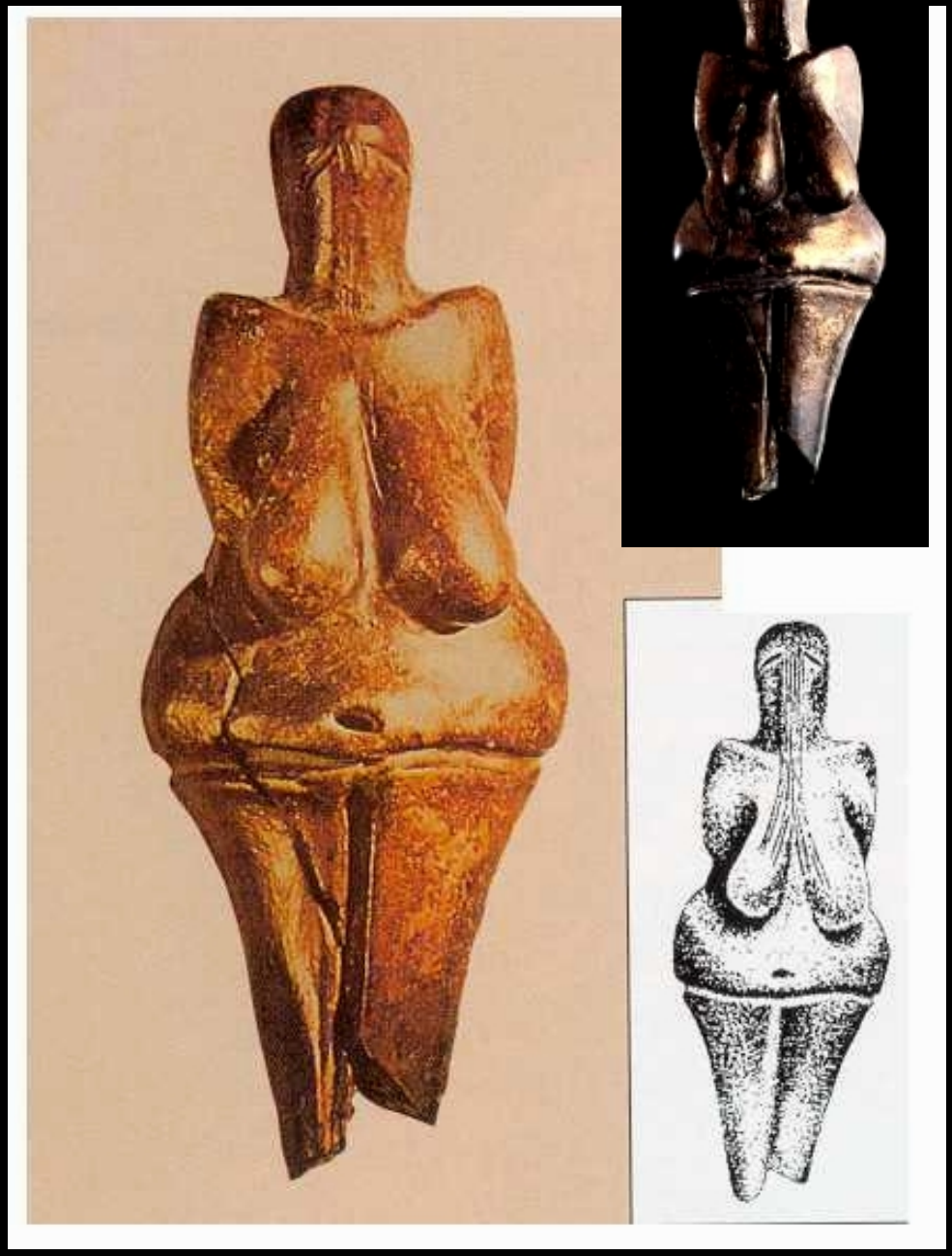

The Venus of Dolni Vestonice

Age: Around 26,000 BCE
Material: A mixture of animal bonemeal and clay
Present Location: Moravian Museum
in Brno (Czech Republic)

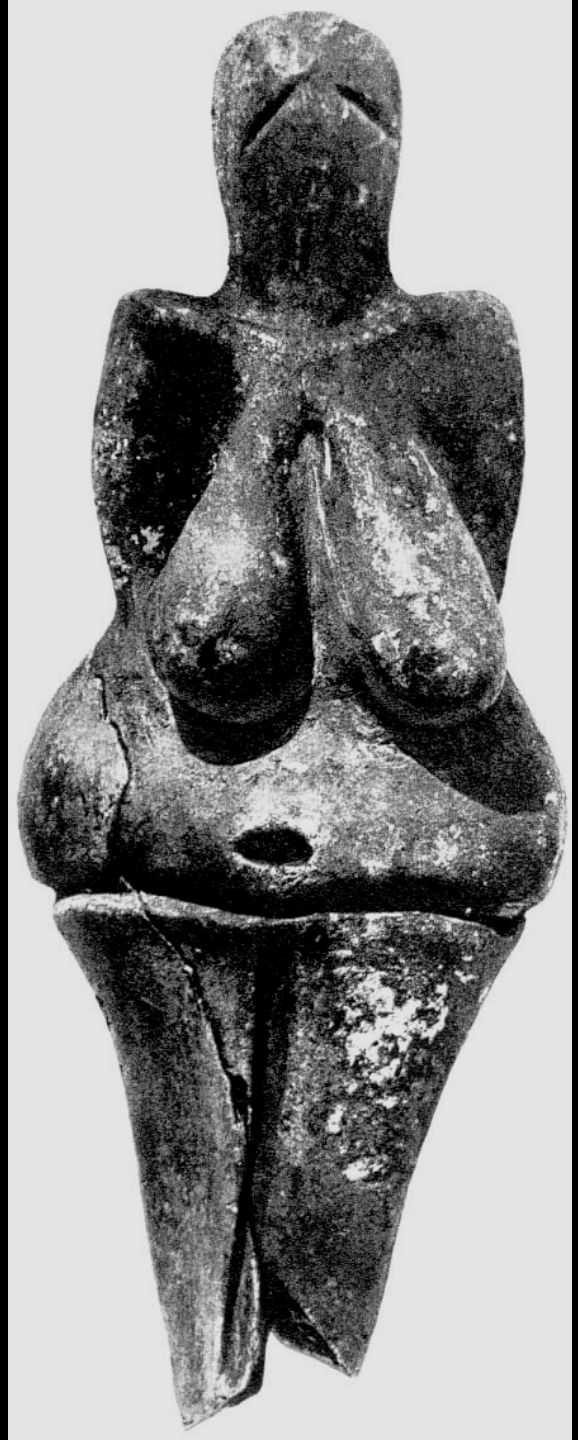

Věstonická Venuše získala uznání jako nejstarší keramické dílo na světě

http://www.novinky.cz/veda-skoly/190709-vestonicka-venuse-ziskala-uznani-jako-nejstarsi-keramicke-dilo-na-svete.html

Slavná Věstonická Venuše si v poslední době získala kromě světové proslulosti také vědecké uznání díky jednomu primátu: Není sice nejstarší dochovanou prací pravěkých umělců, je datována „jen“ do období 29 000 – 25 000 př. n. l., odborná veřejnost se ale postupně shodla, že je nejstarším keramickým dílem světa.

BRNĚNSKÝ ŠAMAN

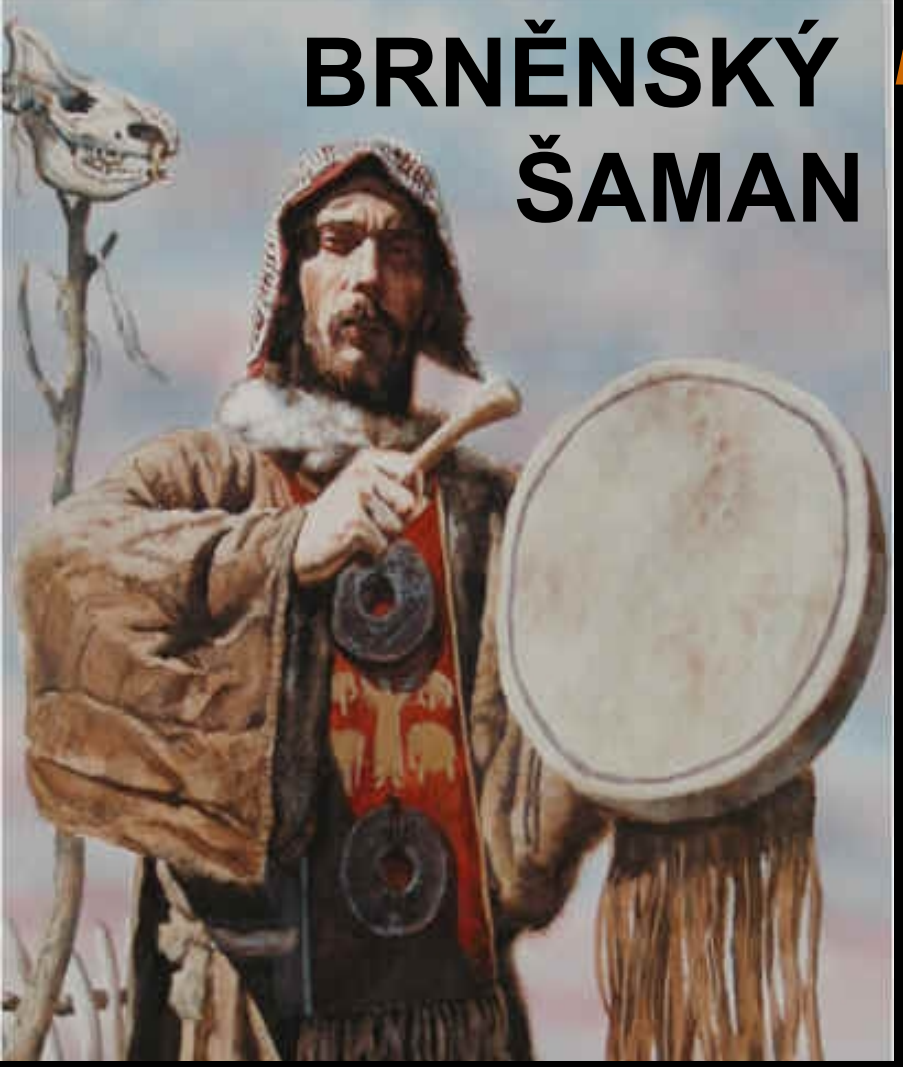

Muž z Brna

c. 25 000 BC
mamutovina

V hrobě brněnského šamana byla i tato zcela unikátní velká mužská soška z mamutoviny, která nám především ukazuje jak řemeslnou úroveň tak skutečnou sílu času, který mění vše k nepoznání. Kdyby se vám soška zdála škaredá rozpraskaná a omšelá musím dodat, že je vlastně neskutečně krásná a kompletní, nálezce na konci 19. století ji totiž musel poslepovat z drobných úlomků, protože byla tehdy zcela rozpadlá.

DOLNÍ VĚSTONICE

Umělecké dovednosti lovců mamutů z Dolních Věstonic dokumentují čelenky, plastiky zvířat i lidí z kostí a hlíny nebo nejstarší portrétní plastika ženské hlavy.

Na mamutím klu je možno vidět ve složitém ornamentu nejstarší mapu na světě.

V objevených hrudkách pálené hlíny se zachovaly otisky prvních známých textilií v dějinách lidstva.

Zdroje:

PIOJAN, José. ***Dějiny umění 1***,1. vyd. Praha: Odeon, 1977. ISBN: 8071767654
kol. ***Ilustrované dějiny světa - Úsvit civilizací***, 2. vyd. Bratislava: Gemini, 1993. ISBN: 80-7161-016-X

Internetové zdroje:

http://cs.wikipedia.org
http://commons.wikimedia.org/
http://galaktis.cz/clanek/umeni-praveku/
http://www.ancientcraft.co.uk
http://www.donsmaps.com/indexpaintings.html
http://faculty.sgc.edu/rkelley/paleolithic_art_gallery.htm
http://cs.wikipedia.org/wiki/Willendorfsk%C3%A1_venu%C5%A1e
http://aktualne.centrum.cz/zahranici/evropa/clanek.phtml?id=637349
Libor Balák - http://www.anthropark.wz.cz/pavlov.htm
http://www.ivoryexperts.com/history.html
http://www.novinky.cz/veda-skoly/190709-vestonicka-venuse-ziskala-uznani-jako-nejstarsi-keramicke-dilo-na-svete.html